

Innhold

1. Innledning.....	2
2 Blodtørstige lik: Vampyrfiguren gjennom tidene.....	4
3. Det store skrekkikonet: Bram Stokers <i>Dracula</i>	7
4. Den glitrende vampyren: Stephenie Meyers <i>Twilight</i>	8
5. Personanalyse med narrativ metode.....	9
5.1 Den onde grev Dracula	10
5.2 Den heroiske Edward Cullen	14
6. Dracula og Edwards ulike versjoner av vampyrfiguren: En sammenligning.....	18
7. Konklusjon: Vampyren som symbol.....	20
Litteraturliste.....	22

1. Innledning

Som barn var jeg livredd for vampyrer. Jeg pleide å legge en bamse over halsen min hver natt fordi jeg var redd for at en av dem skulle komme og bite meg. Som tenåring, i kjølvannet av både bøkene og filmene av Stephenie Meyers *Twilight*, lot jeg vinduet stå åpent om kveldene i håp om at vampyrer var ekte—at en kjekk vampyr som Edward Cullen skulle bite meg og gjøre meg til en av dem. Denne overgangen fra å synes vampyrer er skumle til å synes at vampyrer er attraktive er et fenomen jeg finner svært interessant og ønsker å undersøke nærmere.

I *Dracula* fra 1897 portretterer Bram Stoker grev Dracula som et skremmende og avskyelig vesen. Grevnen dreper en rekke mennesker gjennom romanen og gjør flere av ofrene sine om til vampyrer mot deres vilje. Han viser verken empati eller anger over sine handlinger. Dette gjør ham til en skikkelse man frykter, som handler av ren ondskap og som tilsynelatende ikke har noen positive egenskaper. Man sitter ikke igjen med en følelse av at greven er en misforstått person, en som kan tilgis dersom man prøver å forstå handlingene hans fra hans eget perspektiv. TV-adapsjonene fra 1931 – 1992 tok seg derimot kreative friheter og valgte å fremstille greven som en attraktiv og mystisk figur gjennom skuespillere som Bela Lugosi, Frank Langella, og Gary Oldman. Gjennom tidene har vampyrfiguren i litteraturen og i flere kulturer utviklet seg fra å være et grusomt monster til å nærme seg en attraktiv og mystisk skikkelse. I kjærlighetsromanen *Twilight* fra 2005 finner vi gode vampyrer som Edward Cullen, en vampyr som velger å drikke dyreblod i stedet for menneskeblod — en vampyr som ikke ønsker å være et dyrisk monster. Måten disse to vampyrene fremstilles på påvirker hvordan leseren oppfatter vampyrfiguren, hvilke symboler den representerer, samt hvilke følelser man assosierer den med. Ville jeg vært like redd for vampyrer som barn dersom *Twilight* hadde eksistert allerede da? Hvilken innflytelse har litteraturen over leserens kulturelle forestillinger?

Dracula og *Twilight* er skrevet i to forskjellige sjangre, med to forskjellige målgrupper, og er utgitt med 108 års mellomrom. Grev Dracula og Edward Cullen er to versjoner av vampyrfiguren som til tross for sine mange forskjeller har flere fellestrekk. Vampyrfiguren har gjennom tidene utfordret og påvirket samfunnet gjennom religion, medisinitenskap og filosofi. Den konfronterer spørsmål som hva det vil si å være menneskelig, samt hvor skillet går mellom hva det vil si å være menneske og hva som skal til for å bli et monster. I dag er vampyrfiguren svært populær innen ungdomslitteratur og kjærlighetsromaner, med bøker som Tracy Wolffs *Crave* fra 2020 liggende øverst på bestselgerlistene (Wolff, 2023).

Jeg ønsker å se nærmere på hvordan vampyrfiguren har opptrådt i litteraturen gjennom tiden, hvordan den ble fremstilt før og hvordan den ofte fremstilles i dag. Bram Stoker og Stephenie Meyer har fremstilt sine vampyrer på svært forskjellige måter, noe som har gitt svært forskjellig effekt på leserne. Hva er grunnen til at leserne oppfatter Bram Stokers grev Dracula som et skremmende og ondt monster, uten noen gode eller misforståtte kvaliteter? Hvordan har det seg at leserne oppfatter Edward Cullen som en god, nærmest tragisk helt, til tross for hans farlige krefter og blodtørst?

Med utgangspunkt i personanalyse vil jeg bruke narrativ metode for å finne ut av hvordan vampyrfiguren ble fremstilt tidligere i litteraturen, versus hvordan den blir fremstilt i vår samtid. Utgangspunktet mitt vil være Bram Stokers *Dracula* og Stephenie Meyers første bok i *Twilight*-serien. Analyseobjektene mine vil være grev Dracula og Edward Cullen. Jeg vil bruke Nick Grooms *The Vampire: A New History* fra 2020 til å se nærmere på hvordan vampyrfiguren har blitt representert gjennom historien, samt hvordan den har påvirket samtiden sin. Jeg vil supplere med Cynthia A. Freeland's *The Naked and the Undead: Evil and the Appeal of Horror* fra 2000, samt John Sutherlands *A Little History of Literature* fra 2014. I analysedelen vil jeg ta i bruk Jakob Lothes *Fiksjon og film* fra 2003 og Rolf Gaaslands *Fortellerens hemmeligheter: innføring i litterær analyse* fra 2004.

2. Blødtørstige lik: Vampyrfiguren gjennom tidene

I boka *The Vampire: A New History* fra 2018 skriver professor Nick Groom om vampyrfiguren og dens utvikling fra gammel folketro til i dag. Gjennom hans studier av vampyrskikkelsen har han konkludert med at “Vampires came into being when Enlightenment rationality encountered East European folklore” (Groom, 2020, s. 4). Vampyren er en skikkelse som til tross for dens typiske karaktertrekk kan være vanskelig å definere. Forskjellige kulturer og religioner har hatt sine egne versjoner av hvilke regler som eksisterer for vampyrismen. Groom skriver at ifølge den vestslaviske gruppen kasjuberne trodde man at vampyrisme var noe man ble født med, noe som kunne indikeres av at man ble født med en caul (en membran som kan dekke hodet til et nyfødt barn) og to tenner, samt dersom man ble født med et veldig rødt ansikt eller veldig røde lepper (s. 12). Groom forteller videre at i følge den russiske folketroeksperten Aleksandr Afanasev kunne hvilket som helst lik bli til en vampyr dersom en fugl fløy over det, eller om hvilket som helst dyr hoppet over det (s. 13). I Serbia var de av den oppfatningen at vampyrer hadde rødlig hud og oppsto 40 dager etter deres død, besatt av en demon, skriver Groom (s. 13). I følge den slaviske folketroen kunne en vampyr komme seg inn i et hus gjennom en hver åpning eller sprekke, for så å kvele ofrene sine og bite dem nær hjertet, noe som ville forvandle offeret til vampyr, forteller Groom og legger til at i russisk folketro mente man også at vampyren hadde elementære evner og kunne derfor forårsake værømslag som storm, tørke, samt spre pest blant dyr og mennesker (s. 13).

Det de fleste folketroene kan si seg enig om er at en vampyr er et lik som oppstår fra de døde og tørster etter å drikke blodet til de levende, ofte ved hjelp av huggtenner som lettere kan bore seg gjennom menneskehuden. I flere av kulturene er det enighet om at vampyren er aktiv om natten eller at den ikke tåler sollys eller dagslys. Dette gjorde at den fremsto som et nattlig vesen, og en fysisk skikkelse som representerer smittsomme sykdommer (Groom, 2020, s. 24). På 1800-tallet ble lik som var mistenkt for å være vampyrer obdusert, og selv om ikke alle trodde på at vampyrismen var et naturlig fenomen, førte dette til massehysteri blant enkelte befolkninger. Mennesker innen medisinske yrker og naturfilosofi gjorde forsøk på å undersøke disse utbruddene av vampyrisme, noe som bidro til en generelt bedre forståelse for menneskelig anatomi, teorier rundt smittsomhet, samt en bedre forståelse for hvordan hjernen og det mentale aspektet fungerer hos mennesker (Groom, 2020, s. 24). Det var dette forsøket på å forklare vampyrismen, og kanskje avkrefte overtroen, som gjorde at vampyrfiguren ble navngitt og kategorisert, og dermed fremstår som realistisk (Groom, 2020, s. 24).

Foruten å være et symbol på sykdom og epidemier ble vampyren også et symbol på ondskap. Innen kristendommen på 1800-tallet ble vampyren først sett på som bevis på livet etter døden, men dette endret seg. Eksistensen av vampyrer ble en utfordring for både den katolske og den protestantiske kirkens trosbekjennelser og logikk (Groom, 2020, s. 74). Dersom kirken anerkjente at vampyrer var ekte, og dermed et bevis på et liv etter døden, risikerte de samtidig å innrømme at djevelens makt var for stor. Dette førte til at protestantiske teologer bestemte seg for å ignorere vampyrfenomenet, mens katolske teologer forsøkte å imøtekomme vampyrfenomenet på en slik måte at det passet inn i deres verdensbilde (Groom, 2020, s 74).

Med en kombinasjon av medisinvitenskap, teologi, filosofi, politikk og sosialvitenskap har vampyrskikkelsen konfrontert spørsmålet om hva det vil si å være menneskelig, omfavnet kontradiksjonen mellom rasjonell tro og det overnaturlige, konfrontert dilemmaer innen medisinvitenskap og patologi, den har konfrontert den morbide frykten og fasinasjonen for døden, samt kompleksiteten rundt etableringen av sosial og politisk legitimitet (Groom, 2020, s. 195). Vampyrfiguren har med andre ord gått fra å være et skrekkfenomen innen forskjellige folketroer til å bli et fenomen som har påvirket og utfordret samtiden gjennom historien.

Gjennom *Twilight* fra 2005 og dens suksess både litterært samt gjennom dens filmatisering har vampyrfiguren blitt et fenomen innen populærkulturen det 21. århundre. I dag finnes det utallige kjærlighetsromaner som skildrer forholdet mellom vampyrer og mennesker, fra bestselgere som Anne Rices *Interview with the Vampire* (1976) til L. J. Smiths *The Vampire Diaries* (1991), Richelle Meads *Vampire Academy* (2007), helt frem til Tracy Wolffs *Crave* (2020). *Crave* havnet øverst på New York Times bestselgerlisten i 2020 og den sjette boka ble publisert i slutten av mai 2023 (Wolff, 2023). Vampyrfiguren er med andre ord fremdeles svært populær innen paranormale kjærlighetsromaner den dag i dag. Groom avslutter sin bok om vampyrskikkelsens historie ved å tilskrive vampyrens mulige popularitet til dagens samfunn og dets mangel på magi og mysterier:

And thus, in the end, then, vampires can bring the magical back into the world – a world that in the twenty-first century has become demarcated, and circumscribed by genomic mapping, market algorithms, materialist secularism, and social media. We subsist in a digital datasphere, and electromagnetic shanty town. That may be the reason that the prevalence and importance of vampires continues to soar. (Groom, 2020, s. 206)

Vampyrskikkelsen gir et element av mørk spenning og magi i et samfunn hvor dette mangler. Kanskje dette er grunnen til at bøker som skildrer romanse mellom mennesker og vampyrer ender opp på bestselgerlistene. Bestselgerlistene viser ikke bare salg, men setter også i gang

en slags flokkrespons (Sutherland, 2014, s. 251). Når lesere ser at en type bok er populær, velger flere å lese de populære bøkene for å lese det alle de andre leser. Dette er et system som trolig påvirket *Twilight* til å nå sin globale popularitet. Takket være forskjellige sosiale medier og deres rekkevidde verden over kan bøker på et lands bestselgerliste fortoppe bestselgerlister i andre land. Dermed spres denne populariteten nærmest som en pandemi. Man kan nærmest sammenligne det med vampyrismen: dersom lesere i et land først blir bitt av interessen for en type bøker eller en type fiksjonsfigur tar det ikke lang tid før dette sprer seg verden over gjennom sosiale medier, internett og bestselgerlister.

3. Det store skrekkikonet: Bram Stokers *Dracula*

Da Bram Stokers *Dracula* først ble publisert i 1897 gjorde den det ikke særlig bra før den ble filmatisert i 1930 (Sutherland, 2014, s. 109). I dag regnes den som en av de største klassikerne innen skrekk litteraturen og har i senere tid bidratt til å inspirere en rekke andre bøker, filmer, teaterstykker, og til og med klesmote (Groom, 2020, s. 170). *Dracula* er en gotisk brev- og dagbokroman, hvor handlingen fortelles gjennom førstepersonsforteller, men også gjennom flere ulike narrative perspektiver. Gotisk fiksjon kjennetegnes av blant annet en dyster og grå atmosfære, samt handlinger som tar for seg det overnaturlige og makabre (Sørbø, 2022).

Romanen åpner med et dagbokinnlegg av Jonathan Harker, en engelsk advokat på reise til Transilvania. Vel fremme i grev Draculas borg er Jonathans hensikt å gjennomføre en eiendomstransaksjon, ettersom greven har planer om å reise til England. I løpet av sitt opphold oppdager Jonathan til sin store skrekk at greven er en ond vampyr, og at livet hans er i stor fare.

Dracula reiser til England, hvor Jonathans venner utsettes for en rekke farer. Når Lucy blir et offer for Dracula og doktor Seward ikke kan finne en naturlig forklaring på hennes blodmangel tilkaller han sin gamle mentor, professor Van Helsing. Professoren konkluderer med at Lucy er blitt offer for en vampyr, noe de andre først ikke tror på. Gjennom en rekke vitenskapelige forklaringer av Van Helsing lar de seg til slutt overbevise. Jonathan klarer å flykte fra Draculas borg og kommer seg tilbake til England. Her får Van Helsing lese Jonathans dagbok, og gjennom hendelsene i Transilvania får Van Helsing og gruppen vite alt de trenger om greven, samt hvordan de skal bekjempe ham.

Måten overtro og vitenskap sammensmeltes i denne romanen for å få vampyrskikkelsen til å fremstå som realistisk har en slående parallell med hvordan Nick Groom, som nevnt tidligere, gjorde rede for hvordan vampyrfiguren konfronterer vitenskapelige dilemmaer, omfavner kontradiksjonen mellom rasjonell tro og overtro, samt stiller spørsmål rundt hva det vil si å være menneske. I *Dracula* brukes vitenskapelige og medisinske argumenter som bevis for å bekrefte at vampyrer ikke bare er overtro, men faktisk eksisterer. Bokens format av vitneforklaringer, innspillinger, dagbokinnlegg, brev, avisutklipp, vitenskapelige artikler, og værrapporter er med på å gi en opplevelse av at dette er autentisk dokumentasjon av ekte hendelser (Freeland, 2000, s. 127). Dette er kanskje noe av hva som gjør Stokers *Dracula* til den klassikeren den regnes som i dag.

4. Den glitrende vampyren: Stephenie Meyers *Twilight*

Den første boken i Stephenie Meyers *Twilight*-serie ble publisert i 2005 og senere filmatisert i 2008. Denne paranormale kjærlighetsromanen for ungdommer tok verden med storm og ble raskt en bestselger til tross for at den er blitt undervurdert av mange kritikere (Groom, 2020, s. 198). Serien inneholder i hovedsak fire bøker, men har også to spin-off bøker og en novelle. Jeg vil forholde meg til den første boka i hovedserien.

Twilight starter med at tenåringsjenta Bella flytter tilbake til faren sin i Forks, Washington, etter å ha bodd sammen med moren og hennes kjæresten i Phoenix, Arizona de siste årene. I løpet av sin første dag på den nye skolen legger hun merke til en gruppe med veldig attraktive studenter som sitte for seg selv i kafeteriaen. Hun får vite av en klassekamerat at gruppen består av Edward, Alice og Emmett Cullen, sammen med Jasper og Rosalie Hale. Alle er adoptert av doktor Carlisle og konen Esme Cullen.

Klumsete som hun er havner Bella i flere farlige situasjoner og hver gang dukker Edward opp for å redde henne. Hun oppdager fort at det er noe mystisk ved ham og familien. Han er blek, umenneskelig rask, huden er iskald, øynene skifter farge, og han og familien er alltid borte fra skolen når det er sol ute. Bella finner etter hvert ut at Edward og familien er vampyrer, men at de lever av å drikke dyreblod i stedet for menneskeblod. Edward og Bella forelsker seg i hverandre, noe som fører til en rekke farer og utfordringer for dem begge.

Cynthia A. Freeland skriver i *The Naked and the Undead: Evil and the appeal of horror* fra 2000 at «The vampire violates the boundaries between life and death, they prompt us to rethink our ordinary conceptions of good and evil» (s. 124). Det er nettopp dette Edwards vampyrskikkelse gjør i *Twilight*. Hans valg av å undertrykke instinktene som følger med vampyrismen, for å leve så menneskelig som mulig, konfronterer spørsmålet om hva man kan definere som menneskelig, samt hva som skiller mennesker fra monstre.

5. Personanalyse med narrativ metode

Det er de fiktive personene som driver handlingen fremover og holder den i bevegelse (Lothe, 2003, s. 119). Både *Dracula* og Edward Cullen er to personer som er essensielle for handlingen i bøkene de tilhører. Uten den Transilvanske greven ville det ikke vært noen konflikt i *Dracula*, og uten Edward ville Bella levd et alminnelig liv, vel uvitende om at det fantes vampyrer.

I *Fortellerens hemmeligheter: Innføring i litterær analyse* fra 2004 skriver Rolf Gaasland at det i en karakteranalyse er viktig å huske på at karakteren er halvt menneske og halvt tekst (s. 96). Karakterene er altså i all hovedsak bare ord fra en tekst, men de ligner og handler som ekte mennesker. Dette er viktig å ta hensyn til i en personanalyse. Gaasland skriver videre at det er fortellerperspektivet og karakterene selv, samt de andre karakterene i boken, som er hovedkildene til informasjon om karakterene og settingene (s. 96-97). Her er det viktig å vurdere om fortellerstemmene er troverdige eller om de er upålitelige. Dette er særlig viktig å vurdere i bøker med førstepersonforeller hvor informasjonen leseren får er betydelig avgrenset, slik tilfellet er i *Dracula* og *Twilight*.

Det narrative perspektivet påvirker hvordan leseren oppfatter handlingen og karakterene i bøkene (Lothe, 2003, s. 61). Både *Dracula* og *Twilight* er fortalt gjennom førstepersonfortellere, men i *Dracula* er det flere fortellere og derfor flere ulike perspektiver. Dette gir leseren mere informasjon om karakterene og handlingene, samt styrker troverdigheten i det som blir fortalt. I *Twilight* får vi bare hvite hva som skjer gjennom Bellas perspektiv, derfor er det viktig å vurdere Bellas troverdighet som forteller.

I *Fiksjon og film* fra 2003 skriver Lothe at de fiktive personene utformes, utvikles og blir introdusert til leseren gjennom karakterisering (Lothe, 2003, s. 121). Han presenterer direkte definisjon og indirekte presentasjon som to måter å gjøre dette på. Direkte definisjon handler om hvordan personene blir beskrevet på en direkte og oppsummerende måte, ofte gjennom adjektiv og abstrakte substantiv (Lothe, 2003, s. 121). Dette blir derfor en slags overfladisk beskrivelse av personen, noe som informerer leseren om visuelle kjennetegn og karakteristikk hos personene, som for eksempel hoggtennene hos en vampyrfigur.

Den indirekte presentasjonen går dypere til verks og bruker personens handlinger, tale, samt miljø for å vise leseren hvem den fiktive personen virkelig er, noe Lothe mener er den viktigste formen for karakterisering (s. 121). Det er i denne presentasjonen leseren får innsikt i hvordan personen for eksempel oppfører seg og behandler andre personer rundt seg. Dersom man ser på den direkte definisjonen som personens ytre, representerer den indirekte presentasjonen personenes indre: hvordan de tenker, handler, snakker, og føler.

5.1 Den onde grev Dracula

I Bram Stokers *Dracula* fra 1897 er grev Dracula både en hovedperson og en antagonist. Handlingen formidles gjennom flere ulike førstepersonfortellere som er protagonistene i denne boken. At romanen er skrevet i form av en samling med brev og dagbokinnlegg gir en troverdighet effekt. Gjennom brevene og dagbokinnleggene lærer vi at alle de ulike fortellerne blir forferdet av grevens skremmende handlinger og umenneskelige evner. Flere av protagonistene er doktorer, professorer, og vitenskapsmenn, noe som styrker den troverdige effekten og gjør at handlingsforløpene fremstår som ekte hendelser. At Jonathan først forteller om urealistiske hendelser som at grev Dracula er en vampyr blir gjennom de forskjellige karakterene og deres perspektiver oppfattet som troverdig. Selv når flere av personene tviler på at vampyrisme kan være ekte og ikke bare simpel overtro lar de seg til slutt overbevise av vitenskapsmannen Van Helsing, som forklarer det hele på en vitenskapelig måte.

Alt vi får vite om greven foregår gjennom andres opplevelser og observasjoner av ham. Vi aldri får vite hva greven tenker innerst inne. Vi får ikke vite direkte fra ham om han føler anger eller dårlig samvittighet ovenfor de utallige menneskene han dreper. Ingen deler av romanen fortelles fra grevens perspektiv, derfor blir den indirekte presentasjonen avgjørende for hvordan man tolker karakteren.

Greven dukker først opp i Jonathan Harkers dagbokinnlegg fra kapittel to, hvor han beskriver greven som en høy, eldre mann ikledd sorte klær, uten noen spor av farge (Stoker, 2011, s. 22). Når greven rekker frem hånden for å hilse legger Jonathan også merke til at grepet er overraskende hardt og huden hans er iskald. Få sider senere beskriver Jonathans utseende til greven:

His face was a strong – a very strong – aquiline, with high bridge of the thin nose and peculiarly arched nostrils; with lofty domed forehead, and hair growing scantily round the temples, but profusely elsewhere. His eyebrows were very massive, almost meeting over the nose, and with bushy hair that seemed to curl in its own profusion. The mouth, so far as I could see it under the heavy moustache, was fixed and rather cruel-looking, with peculiarly sharp teeth; these protruded over the lips, whose remarkable ruddiness showed astonishing vitality in a man of his years. For the rest, his ears were pale and the tops extremely pointed; the chin was broad and strong, and the cheeks firm though thin. The general effect was one of extraordinary pallor. (Stoker, 2011, s. 24-25)

Jonathan beskriver videre hvordan grevens håndflater er hårete, neglene lange og skarpe, og at greven har en kvalmende ånde. Dette er en direkte definisjon av greven. Allerede her kan man trekke paralleller til de forskjellige europeiske kulturenes definisjon av vampyrskikkelsen fra 1800-tallet. Greven har huggtenner og bemerkelsesverdige røde lepper,

noe kasjuberne mente var et av vampyrens kjennetegn. Han kan også forvandle seg selv om til en slags sølvglende tåke, noe som stemmer i forhold til den slaviske folketroen hvor vampyren kunne komme seg inn gjennom hvilken som helst sprekk eller åpning i et hus, slik Dracula klarer å komme seg inn i Lucys rom selv når dører og vinduer var lukket. Jonathan merker også at «I have not yet seen the Count in the daylight. Can it be that he sleeps when others wake, that he may be awake whilst they sleep?» (Stoker, 2011, s. 54). Dette passer også med flere av de forskjellige europeiske kulturene og deres tro på at vampyren er et nattlig vesen.

Noe av det som gjør Dracula til en skremmende vampyrskikkelse er hans menneskelige sider. Som leser får man ikke inntrykk av at greven er et dyrisk vesen som handler ut fra vampyrinstinkter, og dette er noe som gjør grevens vampyrfigur interessant. Gjennom romanen fremtrer han menneskelig foruten de gangene han forvandler seg selv om til et dyr eller tåke. Han er en velutdannet aristokrat, taler flere språk flytende, er velstelt og barbert, og skumlest av alt: han er lur. Grevens kløkt og fremgang når det kommer til å nå sitt mål om å flytte til England er noe som bidrar til at greven fremstår som skremmende. I et av Jonathans dagbokinnlegg, når protagonistene prøver å drive greven vekk fra London etter Lucys død, kommer Jonathan over noen av grevens brev angående fraktingen av kistene med jord fra Transilvania. Angående grevens grusomme plan legger Jonathan merke til at «Eveything had been carefully thought out, and done systematically and with precision. He seemed to have been prepared for every obstacle which might be placed by accident in the way of his intentions being carried out» (Stoker, 2011, s. 241). Greven er gjennomtenkt, han har levd flere år enn hva et menneske egentlig skal, og han er nærmest udødelig. At greven på topp av dette er blodtørstig og uten empati gjør ham til en antagonist som vil være vanskelig for protagonistene å stoppe.

Greven avslører en hel del av seg selv gjennom tale, både gjennom aksenten sin og innholdet i dialogene han deltar i. Han snakker flytende engelsk, men Jonathan bemerker at han har noen merkelige intonasjoner. I denne scenen er det ikke grevens aksent som er overraskende, men hans perfekte ordforråd. Det er ikke så merkelig at han har aksent, ettersom engelsk ikke er hans førstespråk. At greven forstår engelsk så godt som han gjør røper at greven er utdannet og viser interesse for språk utenfor sitt eget hjemland. Innholdet i grevens replikker er svært interessant, ettersom dette er de eneste gangene leseren får vite hva greven tenker og føler. Når greven utretter i detalj om Transilvanias historie bemerker Jonathan at «In his speaking of things and people, and especially of battles, he spoke as if he had been present at them all» (Stoker, 2011, s. 35). Det kommer aldri frem hvor gammel

greven er eller hvilket år han ble til vampyr, heller ikke hvordan, men denne observasjonen får oss til å tro at greven kan ha levd lengre enn hva et menneske egentlig skal. Han snakker lenge og i detalj, med tydelig stolthet, om hvordan Szekelys slekten sloss, og spør retorisk «Is it a wonder that we were a conquering race; that we were proud; that when the Magyar, the Lombard, the Avar, the Bulgar, or the Turk poured his thousands on our frontiers, we drove them back?» (Stoker, 2011, s. 136). Når greven snakker om 'oss' og 'vi' i denne delen regner Jonathan med at han refererer til sine forfedre og slekt, men ettersom man forstår at greven er vampyr åpner dette for spørsmål om greven kanskje snakket om seg selv og sine medsoldater. Greven fremstår som nasjonalistisk i denne delen, men er han stolt over sin egen slekt og historie eller er han stolt av sine egne prestasjoner?

Miljøet reflekterer grevens karakter og rolle som antagonist. Han bor i en stor borg et utenfor byområdet, helt alene foruten de tre vampyrkvinnene. Dette forteller oss at greven ikke ønsker å være i nærheten av resten av befolkningen, men foretrekker et liv i ensomhet. Leseren får ikke inntrykk av at greven holder seg unna andre mennesker for å beskytte dem fra ham selv. Det er bare én gang i løpet av romanen at Dracula beskytter noen, og det er av egoistiske grunner. Han redder Jonathan fra vampyrkvinnene, ikke får å la Jonathan leve, men for å kunne bruke ham ytterligere før han lar kvinnene få Jonathan igjen. Gjennom Jonathans besøk lærer greven alt han kan om sin nye eiendom i England. Stedet heter Carfax og er et stort område innenfor en høy mur og jernport. Huset er gammelt og med få vindu, noe greven er fornøyd med. Greven forteller at:

I am glad that it is old and big. I myself am of an old family, and to live in a new house would kill me. A house cannot be made habitable in a day; and, after all, how few days go to make up a century. [...] I seek not gaiety nor mirth, not the bright voluptuousness of much sunshine and sparkling waters which please the young and gay. I am no longer young; and my heart, through weary years of mourning over the dead, is not attuned to mirth. [...] I love the shade and the shadow, and would be alone with my thoughts when I may. (Stoker, 2011, s. 30-31)

Her ser vi hvilke miljø greven holder seg til, hvordan omgivelsene hans er med på å karakterisere ham. Leseren forbinder han med mørke skygger og gamle, tomme bygninger. En annen slående ting å bite seg merke i er at greven her snakker om å sørge de døde. Dette forteller oss at greven har hatt menneskelige følelser på et tidspunkt. Man kan her stille spørsmål ved om greven fortsatt har slike menneskelige følelser innerst inne eller om de har forsvunnet med årene.

Det er kanskje grevens handlinger som forteller oss mest om hvilken person han er. I begynnelsen av romanen holder han Jonathan fanget i borgen sin for at greven skal kunne få

mest mulig kunnskap om eiendommen han skal flytte til. Det kommer tydelig frem at greven ikke har til hensikt å slippe Jonathan fri, i alle fall ikke levende. Greven får Jonathan til å skrive tre brev til sin arbeidsgiver hvor det står at han er på tur tilbake til London. Jonathan blir deretter stengt inne på romme sitt. Greven stjeler klærne Jonathan ankom borgen i og tilkaller et reisefølge som kommer og henter han utenfor borgen. Jonathan forstår hva greven har tenkt å gjøre:

This, then, is his new scheme of evil: that he will allow others to see me, as they think, so that he may both leave evidence that I have been seen in the towns or villages posting my own letters, and that any wickedness which he may do shall by the local people be attributed to me. (Stoker, 2011, s. 52).

På dette viset kan greven la de tre kvinnene, eller ham selv, drepe Jonathan uten at Jonathans forsvinning skal kunne lede noen tilbake til grevens borg. Grevens ondskap ender ikke her. Han presenterer en liten sekk til de tre vampyrkvinnene mens Jonathan later som han har besvimt. Jonathan forteller at noe inni sekken beveger på seg, som om det var levende. Noen dager senere dukker det opp en kvinne som hamrer løs på døren til borgen og roper «Monster, give me my child!» (Stoker, 2011, s. 53). Hun gråter og er fortvilet. Jonathan forstår at sekken greven ga til vampyrkvinnene må ha inneholdt det lille barnet til denne kvinnen. Jonathan hører så greven hviske noe i en hard og metallisk tone fra et vindu over Jonathan. Like etter dukker en flokk med ulver opp som angriper og spiser kvinnen. Her antydes det at greven kan kontrollere flokken med ulver.

Greven nøyer seg ikke bare med å drepe småbarn i denne romanen. Ombord skipet som frakter kistene hans med jord til England dreper greven hele besetningen. Vel fremme i England blir Lucy hans neste offer. Han drikker blodet hennes regelmessig, hun blir sykere og sykere, men han stopper ikke. Til slutt dør Lucy og gjenoppstår som vampyr. Etterhvert biter han også Mina, som hevn for at Van Helsing og de andre protagonistene klarte å bryte seg inn for å prøve å ødelegge kistene hans med jord. Grevens handlinger tilsier at han er hensynsløs og hevnlysten, uten noen form for samvittighet ovenfor andre. Han ender opp med å representere ondskap, smitte, sykdom, og død. Ingen av fortellerne beskriver greven med positive ord, og dermed er det naturlig at leseren heller ikke finner positive kvaliteter hos ham, annet enn at hans ondskapsfulle handlinger driver frem spennende og uforutsigbare konflikter.

5.2 Den heroiske Edward Cullen

Bella er protagonisten i Stephenie Meyers *Twilight* fra 2005 og vampyren Edward er det som på engelsk kalles for en *love interest*. Han er den romantiske interessen til Bella, og deres romantiske forhold er seriens hovedhandling. Edward spiller derfor en stor rolle selv om han ikke er protagonisten, og regnes likevel som en av hovedpersonene i fortellingen.

Fortellingen blir fortalt fra Bellas perspektiv i førsteperson, noe som identifiseres av at hun er en aktiv person i handlingen som «har kropp, ansikt, handlekraft, ønske, begjær, og formidler éi eller fleire livshistoriar gjennom ein kombinasjon av perspektiv, stemme og andre verkemiddel» (Lothe, 2003, s. 35). Hun er ikke allvitende, slik en tredjepersonsforteller kan være, derfor er informasjonen vi får av henne begrenset. Som en forelsket tenåringsjente er det en viss sjanse for at Bellas oppfatninger og vurderinger muligens minsker troverdigheten hennes. I følge det gamle ordspråket *kjærlighet gjør blind* er det en sjanse for at Bella overser problemer og faretegn fordi hun er hodestups forelsket i Edward. Er Bella en pålitelig forteller?

Angående vampyrene i denne fiksjonelle verdenen forklarer vampyren Alice at:

As predators, we have a glut of weapons in or physical arsenal – much, much more than really necessary. The strength, the speed, the acute senses, not to mention those of us like Edward, Jasper, and I, who have extra senses as well. And then, like a carnivorous flower, we are physically attractive to our prey. (Meyer, 2005, s. 361)

Dette er hovedgrunnen til at Bella og klassekameratene oppfatter Cullenfamilien som attraktive. De blir rett og slett lokket mot dem, nærmest som en havfrue lurer til seg sjømenn gjennom hypnotiserende sang. Dette gjør at leser kan stille spørsmål rundt informasjonen vi får av Bella. Er Edward Cullen virkelig en vakker, tragisk helt med gode hensikter eller blir han fremstilt slik fordi det er Bella som beskriver ham? Kan Bella være hypnotisert av denne attraksjonen mot vampyrer? Det er vanskelig å tyde hvilken karakter Edwards vampyrskikkelse er gjennom Bellas informasjon alene. For å få en bedre forståelse av hvilken karakter Edward Cullen er vil det derfor være viktig å se nærmere på den indirekte presentasjonen av ham.

Leseren blir først introdusert til Edward Cullen den første dagen Bella begynner på sin nye skole. Hun sitter i kafeteriaen sammen med sine nye klassekamerater når hun får øye på en gruppe mystiske elever. Hennes observasjoner gir oss en direkte definisjon av Edward Cullen og familien hans. Hun beskriver først hvordan ingen av dem ligner på hverandre når det kommer til kroppsbygning og hårfrisyrer,

And yet, they were all exactly alike. Every one of them was chalky pale, the palest of all the students living in this sunless town. Paler than me, the albino. They all had very dark eyes despite the range in hair tones. They also had dark shadows under those eyes – purplish, bruise-like shadows. As if they were all suffering from a sleepless night, or almost done recovering from a broken nose. Though their noses, all their features, were straight, perfect, angular.

But all this is not why I couldn't look away.

I stared because their faces, so different, so similar, were all devastatingly, inhumanly beautiful. They were faces you never expected to see except perhaps on the airbrushed pages of a fashion magazine. Or painted by an old master as the face of an angel. (Meyer, 2005, s. 16-17).

Cullenfamilien skiller seg altså ut visuelt fra de andre elevene. De holder også avstand fra andre elever, slik vi ser i kafeteriaen hvor de alltid sitter ved et bord for seg selv. De er vakre og attraktive samtidig som de beskrives som syklige, med deres bleke hud og mørke ringer under øynene. Dette paradokset forklares av at de er vampyrer som i en forstand er døde og dermed preget av dette utseendemessig, samtidig som vampyrenes natur i *Twilight* gjør at menneskene oppfatter dem som tiltrekkende. Selv om Bella i denne scenen beskriver alle i gruppen som tiltrekkende er det Edward Cullen som fanger oppmerksomheten hennes. Det er ham hun forelsker seg i, ikke de andre i familien. Dette svekker teorien om at Bellas attraksjon for ham bare er et resultat av vampyrevnene hans. Gjennom en samtale mellom Bella og Edward litt senere i boken kommer det også frem at Edward kan lese andres tanker, men av en eller annen grunn klarer han ikke lese Bellas tanker. Dette kan tyde på at Bella muligens er immun mot enkelte vampyrevner, noe som blir bekreftet i de senere bøkene i serien. Hun fremstår derfor som en litt mer troverdig forteller på dette tidspunktet.

Når vi tar for oss den indirekte presentasjonen av Edward er det nødvendig å se nærmere på miljøet han assosiere med, samt tale og handlinger. Forks er en by som gjentatte ganger blir beskrevet som grå, overskyet, tåkete, og med mye regn. Dette er en by med lite solskinn, noe som gjør den til et trygt sted for vampyrene å bo i, ettersom de ikke kan vise seg i sollys uten å avsløre seg selv for menneskene. Det dystre og fargeløse miljøet er med på å skape en mørk og mystisk stemning som man assosierer Edward Cullen med. Når Edward viser seg i sollyset for Bella begynner huden hans å glitre. Dette ville naturligvis avslørt ovenfor andre at Edward ikke er menneskelig. Øyeblikk som dette blir intime da det kun er Bella som får se ham slik. Edward og familien bor i et hus et stykke utenfor byen, omgitt av skog, og uten noen naboer. Huset har gjennomsiktige glassvegger, noe som skiller seg ut fra de dystre, avlukkede slottene og gamle husene man assosierer tidligere vampyrskikkelser med. Ute i skogen, hvor der ikke er noen menneskelige naboer som kan se dem, kan

vampyrene gå rundt omkring i sitt eget hus uansett vær uten å bli avslørt. Dette kan tolkes som et symbol på hvordan Cullenfamilien holder en trygg avstand fra menneskene, men at de samtidig ikke ønsker å leve helt avlukket og gjemt i mørket. I dette huset kan de leve så normalt som mulig, uten å måtte gjemme seg.

Når det kommer til tale og handling er der en splitt mellom hvordan Edward ser på seg selv og hvordan han skildres av Bella. Dette er særlig interessant når det kommer til spørsmålet angående Bellas troverdighet som forteller. Gjennom Edward replikker lærer vi at han ser på seg selv som et monster og som en antagonist; «What if I'm not a superhero? What if I'm the bad guy?» (Meyer, 2005, s. 79). Edward forklarer at han med et uhell kan knuse Bellas hode dersom han ikke er forsiktig om han gir henne et kjærtegn som å stryke henne over kinnet. Dersom han et øyeblikk lar seg distrahere eller ikke er på vakt ovenfor sin egen styrke kan han drepe Bella. I tillegg til styrken har han også en blodtørst som gjør at han konstant tenker på å drepe henne og drikke blodet hennes. Dette gjør at han flere ganger forteller Bella at det ville vært tryggest om hun holdt seg unna ham. Selv klarer ikke Edward å holde seg unna henne, og ender opp med å forfølge henne på flere tidspunkt i boken. Han forteller at dette er for å passe på at hun er trygg. Han har en trang til å beskytte og passe på henne, ettersom hun er svært klumsete og ofte havner i farer.

Når Bella spør ham hvorfor han velger å drikke dyreblod i stedet for menneskeblod svarer Edward at «I don't *want* to be a monster» (Meyer, 2005, s. 163). Han ønsker å leve så normalt som mulig, å leve så menneskelig som mulig. Edward avslører senere at «I have human instincts – they may be buried deep, but they're there» (Meyer, 2005, s. 244). Selv om han tørster etter menneskeblod, har umenneskelig styrke og fart, og ikke kan være blant mennesker når det er sollys, ønsker han likevel å være en del av samfunnet, så langt det lar seg gjøre. Edward forteller Bella at Carlisle forvandlet ham til vampyr da han lå for døden med den spanske influensaen i 1901. Edward var 17 år, begge foreldrene var døde og ingen ville savnet ham dersom han selv døde. Carlisle, ensom som den eneste Cullen-vampyren på dette tidspunktet, og med sympati for den døende Edward, bestemte seg for å gi ham en ny sjanse til å leve. Edward uttrykker takknemlig for at Carlisle ga han en ekstra sjanse til å leve, men han ser likevel på vampyrismen som en byrde og nærmest som en forbannelse. Det er kanskje dette som gjør ham til en slags tragisk helt. Han har sterke evner som er farlige for menneskene, men som han kontrollerer og holder i sjakk for å kunne leve blant dem. Når Edward kjenner sjalusi over at en av Bellas klassekamerater er forelsket i henne blir hun overasket over dette. Hun har ingen romantiske følelser for den andre gutten, og det vet også Edward. Han forklarer Bella at «I'm new at this; you're resurrecting the human in me, and

everything feels stronger because it's fresh» (Meyer, 2005, s. 265). Kjærligheten han føler for henne vekker altså menneskelige følelser han ikke har kjent på lenge. Takket være Bella blir han mer menneskelig.

Edwards handlinger tilsier at han er en helt, mere enn et monster. For det første gjør han sitt ytterste for å holde kontroll på kreftene sine, slik at ingen skal komme til skade. I det øyeblikket han først møter Bella blir han så satt ut av lukten henne at han nesten ikke klarer å styre seg fra å bite henne. I stedet for å gjøre dette flykter han fra byen og kjører helt til Alaska. Han blir der en hel uke og drar ikke tilbake til Forks igjen før han føler at han har kontroll igjen og kan klare å være i nærheten av Bella uten å bite eller skade henne.

For det andre redder han Bellas liv gjentatte ganger. Først når en bil er i ferd med å krasje i henne, deretter når en gruppe ubehagelige menn følger etter henne og hun ikke klarer å slippe unna på egenhånd. Edward redder henne også når vampyren James begynner å jakte på henne. James biter henne og giften fra bitt hans er i ferd med å drepe Bella og forvandle henne til en vampyr. Edward går så langt at han trosser frykten sin for å miste kontrollen ved smaken av blodet hennes når han biter henne for å suge ut giften etter James' bitt. Han ønsker ikke at Bella skal lide samme skjebne som han selv. Mot slutten av boken ønsker Bella likevel å bli forvandlet til vampyr slik at hun kan være sammen med Edward gjennom resten av evigheten. Hun er redd for å bli gammel og dø, når det er en mulighet for å kunne leve evig som tenåring sammen med gutten hun elsker. Edward nekter likevel å gjøre henne om til vampyr. Han mener fremdeles vampyrer er monstre og ønsker at Bella skal få leve et trygt og normalt liv som menneske, uten de byrdene han selv må leve med på grunn av vampyrismen. Handlingene hans tilsier at han gjør sitt beste for å beskytte menneskene rundt seg fra hans egne krefter og blodtørst. Dette er det som gjør ham til en tragisk helt, heller enn en antagonist. Gjennom Edwards konkrete handlinger og dialoger kommer det frem at han ikke ønsker å skade noen, selv om det ligger i hans natur som vampyr å gjøre dette. Han kjemper mot sine egne vampyrinstinkter og advarer Bella flere ganger om at han er farlig og at det smarteste ville vært for henne å holde seg unna. Kjærligheten mellom dem er likevel for sterk og de klarer ikke å holde seg unna hverandre.

6. Dracula og Edwards ulike versjoner av vampyrfiguren: En sammenligning

Hvordan representerer grev Dracula og Edward Cullen sine to forskjellige vampyrfigurer? Hvordan kan de være så forskjellige og samtidig så like? Begge holder en viss avstand til menneskene i samfunnet de lever i, har muligheten til å spre vampyrismen ved å forvandle mennesker til vampyrer, drikker blod for å leve, holder seg unna sollys, og er nærmest udødelige. Det finnes bare få spesifikke metoder for å drepe dem.

I *Dracula* fremstiller Stoker greven som en visuelt uattraktiv og stygg skikkelse som utfører ondskapsfulle handlinger, og som er fryktet av de andre menneskene i boken. Dracula dreper utallige mennesker uten et snev av anger eller skyllfølelse. Her er det få muligheter til å finne noen positive kvaliteter hos Stokers vampyrfigur. Den representerer sykdom, død, ondskap, og frykt. Denne vampyren reiser ingen spørsmål rundt hva som er godt og ondt, hva som er rett og galt. Grevens handlinger, samt de andre fiktive personenes reaksjoner, tilsier at greven er ond og handlingene hans er utilgivelig. Måten Stoker har konstruert og formidlet Dracula til leseren med negative assosiasjoner gjør at leseren sitter igjen med ubehag og avsky ovenfor vampyrfiguren.

I *Twilight* derimot fremstiller Meyer vampyrene som attraktive og vakre, med god moral og menneskelige følelser. Edward redder Bellas liv gjentatte ganger, før han i det hele tatt ble kjent med henne. Han kontrollerer blodtørsten sin for å kunne leve som vanlig blant andre mennesker. Til tross for hans farlige krefter velger han å gå imot de dyriske vampyrinstinktene for å kunne leve så menneskelig som mulig. Han vil ikke være et monster, han vil være et menneske. Denne vampyrfiguren representerer håp og kjærlighet. Vampyrene i Meyers bok har selv valgt å drikke dyreblod for å spare mennesker. De stiller spørsmål rundt hva det vil si å være menneskelig, og hva det vil si å være et monster. Her er det ingen definisjon på hva som er godt og ondt, men heller et åpent spørsmål om hvor grensen går mellom godt og ondt, rett og galt.

I *Dracula* skjer forvandlingene til vampyr mot offerets vilje. Verken Lucy eller Mina ønsker å bli som greven. Dracula forvandler dem av egoistiske grunner, enten av ren ondskap eller fordi han ønsker å ha noen å dele ensomheten med i England, slik som i Transilvania hvor han har de tre vampyrkvinnene boende i borgen. I *Twilight* forteller Edward hvordan Carlisle bet ham av sympatetiske grunner for å gi Edward en ny sjanse til å leve, selv om dette ville bety at han måtte leve med vampyrismen. Dracula viser ingen anger eller sorg over å være vampyr, han forteller at han foretrekker å leve med sine tanker i ensomheten. Edward har splittede følelser og kjenner på ansvaret som kommer med de kreftene han besitter.

Vampyrismen har noe dyrisk ved seg i begge bøkene. Hos Stoker kan Dracula forvandle seg selv til en flaggermus, hund, til og med til en sølvliggende tåke. Greven viser få menneskelige følelser, men handler likevel taktisk. Han planlegger og forbereder seg lenge før han reiser til England. Han fremstår som utpekulert og smart, noe som gjør ham menneskelig til tross for hans mangel på samvittighet og empati. Meyers vampyrer sammenlignes også med dyr gjentatte ganger i løpet av boken:

We're also like sharks in a way. Once we taste the blood, or even smell it for that matter, it becomes very hard to keep from feeding. Sometimes impossible. So you see, to actually bite someone, to taste the blood, it would begin the frenzy." (Meyer, 2005, s. 362)

Når vampyrene jakter på dyr for å drikke blodet deres gir de seg over til vampyrsansene sine. Dersom et menneske uheldigvis skulle gå seg vill og ende opp i området hvor de jakter ville vampyrene ikke klart å kontrollere seg. Dette gir vampyrene i *Twilight* en mer dyrisk side enn i *Dracula*. Greven kan forvandle seg til dyr, men foruten dette oppfører han seg som et følelseløst menneske og morder. Han er en utdannet aristokrat som kan legge ut om sitt lands historie, han planlegger nøye og detaljert før han reiser til sin nye eiendom i England, og han er forberedt på alt. Når Jonathan møter ham er greven nylig barbert og pent kledd. Han opptrer med andre ord som et ordentlig og sømmelig menneske. Grevens, og senere også vampyren Lucys, ondskap fremstår mere kalkulert og med hensikt, som om vampyrismen visket ut empatien og kjærligheten de hadde som menneske.

Ondskapen i *Twilight* er et resultat av de dyriske instinktene. James er besatt av tanken på å drikke Bellas blod, noe som er grunnen til at han går så langt som han gjør for å fange henne. Dette var aldri et mål for ham før han luktet henne da de møttes under Cullenfamiliens baseballspill. De onde vampyrene i *Twilight* har latt seg styre av dyriske og predatoriske instinkter, ikke kalkulerte og intensjonelle mål om å spre vampyrisme eller bruke mennesker for noe annet enn å drikke blodet deres. Derfor oppfattes de ikke som direkte onde skikkelser, men som rovdyr som følger sine instinkter om å fange et bytte.

7. Konklusjon

Vampyrskikkelsen har satt sitt preg i litteraturen, fra gammel folketro til dagens populærkultur. Gjennom Nick Grooms vampyrhistorie viser han hvordan hysteriet rundt vampyren på 1800-tallet bidro til en generelt bedre forståelse for blant annet menneskets anatomi, samt smitte av sykdommer (Groom, 2020, s 24). Vampyrfiguren har, gjennom medisinvitenskap, teologi, politikk, sosialvitenskap og filosofi utfordret samfunnet og stilt spørsmål rundt tro og overtro, godt og ondt, rett og galt (Groom, 2020, s. 195). Den ble et symbol på sykdom, ondskap, død, og smitte. Det er denne vampyrfiguren vi kjenner igjen fra Bram Stokers gotiske brev og dagbokroman *Dracula* fra 1897, som i dag regnes som en klassiker. I boken skildres greven som ond, motbydelig, grusom, og uten noen form for empati eller kjærlighet. Greven er en skikkelse som vekker ubehag og frykt hos leserne, både gjennom den direkte definisjonen og den indirekte presentasjonen av ham. Bram Stoker skildrer en vampyr som, til tross for sine evner til å forvandle seg selv til dyr og tåke, er slående menneskelig. Hans klokskap og lurhet, sammen med hans blodtørst og ønske om å spre vampyrismen, påvirker leseren til å føle frykt og avsky for ham.

Hos Stephenie Meyer representerer vampyrfiguren i *Twilight* fra 2005 håp, kjærlighet, og eksistensielle spørsmål. Vampyrismen fremstilles som en forbannelse, som en menneskelig eksistens med dyriske instinkter og blodtørst. Edwards valg om å drikke dyreblod for å ikke skade mennesker, samt at han gjentatte ganger redder Bellas liv, gjør at leseren ser ham som en helt og ikke et monster. Denne vampyrfiguren stiller spørsmål om hva som er rett og galt, hvor grensen går mellom menneske og monster, samt hva som kan regnes som ondskap og godhet.

Man kan konkludere med at hos Bram Stokers *Dracula* blir vampyrskikkelsen portrettert som et farlig monster som truer menneskeheten. Greven er en antagonist som må stoppes av protagonistene. I Stephenie Meyers *Twilight* er Edwards vampyrskikkelse, dersom vi kombinerer hans egen oppfatning av seg selv sammen med Bellas, et monster som ikke er en fare for mennesker, men som aktivt prøver å undertrykke de farlige sidene ved vampyrismen.

På hver deres måte representerer grev *Dracula* og Edward Cullen to svært forskjellige versjoner av den samme skikkelsen. Både *Dracula* og *Twilight* har inspirert og oppfordret til tolkning av vampyrfiguren gjennom tidene, og har inspirert senere forfattere. I dag, gjennom sosiale media, populærkultur, samt bestselgerlister, er det tydelig at vampyrfiguren fremdeles lever, og sprer seg gjennom litteraturen uten antydning til å dø ut. Bøker hvor vampyrfiguren fremstilles som attraktiv og som en romantisk interesse for et menneske er blitt en del av

populærkulturen i dagens samfunn, og derfor er sjansen større for å komme over attraktive vampyrer på bestselgerlistene i dag, heller enn de skumle og motbydelige.

Bram Stoker har påvirket leserne til å føle frykt og avsky for sin vampyrfigur gjennom hans bruk av narrativt perspektiv, sjanger, samt direkte definisjon og indirekte presentasjon. Gjennom de samme metodene har Stephenie Meyer påvirket leserne sine til å føle medlidenhet og attraksjon mot sin vampyrfigur. De ulike måtene å karakterisere de fiktive personene på blir derfor avgjørende når det kommer leseren oppfattelse av dem.

Litteraturliste

Freeland, Cynthia A. (2000). *The Naked and the Undead: Evil and the appeal of horror*.

Westview Press.

Groom, Nick. (2020). *The Vampire: A New History*. Yale University Press.

Gaasland, Rolf. (2004). *Fortellerens hemmeligheter: innføring i litterær analyse*. (2. opplag).

Universitetsforlaget.

Lothe, Jacob. (2003). *Fiksjon og film*. (2. utgave). Universitetsforlaget.

Meyer, Stephenie. (2005). *Twilight*. Atom.

Stoker, Bram. (2011). *Dracula* (revised edition). Penguin Classics.

Sutherland, John. (2014). *A Little History of Literature*. Yale University Press.

Sørbø, Marie Nedregotten. (2022) Gotisk roman. Store Norske Leksikon.

https://snl.no/gotisk_roman

Wolff, Tracy. (2023). Crave series. Tracy Wolff author.

<https://tracywolffauthor.com/bookshelf/crave-series/>